

Inspel till Trafikverkets uppdrag att vidareutveckla trafikledning och infrastrukturobjekt i Öresundsregionen

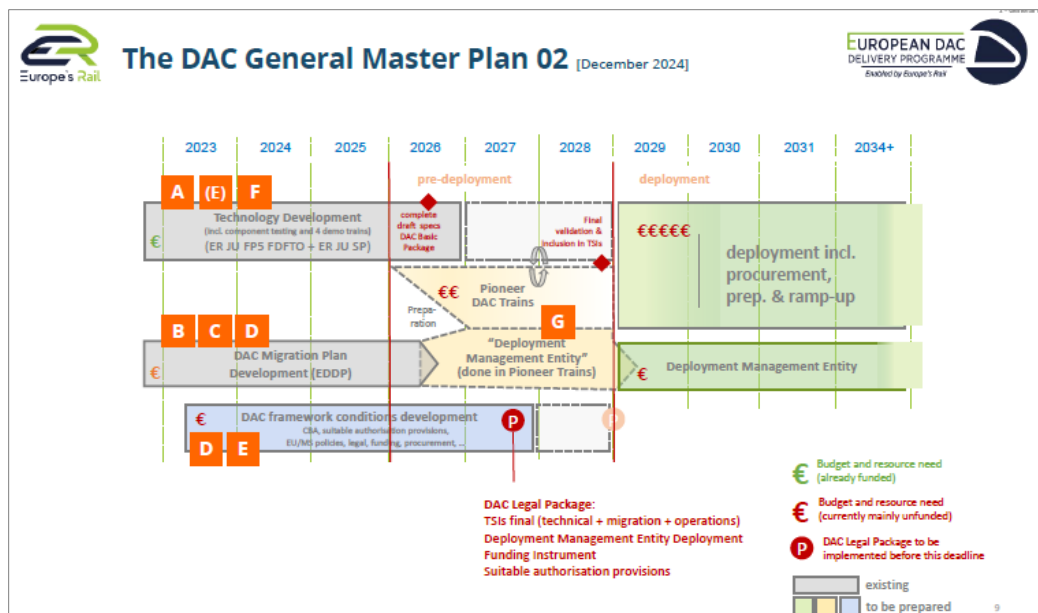
Swedtrain rekommenderar att införandet av DAC prioriteras

Ett snabbt införande av Digitala Automatkoppel (DAC) på svenska godsfordon är en mycket effektiv åtgärd för att öka kapaciteten i järnvägsnätet till 2030, särskilt i Öresundsregionen.

Swedtrain rekommenderar att införandet av DAC prioriteras högt i Trafikverkets handlingsplan som en förberedande åtgärd för att möta ökade godsflöden över Öresund, eftersom nyttorna är omfattande och kan realiseras inom den aktuella tidsramen.

Bakgrund och tidsperspektiv

Digitaliseringen skapar nya möjligheter att knyta samman fordon och infrastruktur, vilket öppnar för betydande kapacitetsvinster. För att förverkliga dessa krävs dock att allt rullande materiel håller en god teknisk grundnivå – något som kan förbättras väsentligt med införandet av DAC. DAC-införandet är ett pågående europeiskt arbete främst inom Europe's Rail Joint Undertaking¹ och effekterna skulle enligt Europe's Rails planering kunna realiseras redan till 2030.

Figur 1: Tidplan för införandet av DAC. Källa: Europe's Rail

¹ Europe's Rail Joint Undertaking är ett europeiskt partnerskap för forskning och innovation inom järnvägssektorn, etablerat inom ramen för Horisont Europe-programmet (2020–2027), och efterföljaren till Shift2Rail Joint Undertaking.

Nyttor och effekter för Öresundsregionen och hela Sverige

- **Kapacitetsökning:** DAC möjliggör längre, snabbare och tyngre godståg, vilket enligt KTH:s analyser kan ge 2–3 gånger fler godståg på befintliga stambanor.
- **Effektivare trafikledning:** DAC utjämnar den tekniska skillnaden mellan gods- och persontrafik, vilket är en förutsättning för att fullt ut realisera moderna signalsystem (ERTMS), moving blocks och självkörande tåg (ATO).
- **Robusthet och tillgänglighet:** Automatiserade processer minskar ledtider och ökar tillgängligheten i hela järnvägssystemet. Exempel från Green Cargo visar på 40–50 % kortare ledtider, 50% ökad nyttjandegrad i terminaler och rangerbangårdar och 30–50 % ökad utnyttjandegrad av vagnar och lok².
- **Förbättrad tillståndsovervakning:** DAC ger möjlighet till förbättrad tillståndsovervakning av såväl bana som fordon då den möjliggör strömförsörjning för sensorer och dataöverföring mellan vagnar.
- **Miljö och arbetsmiljö:** DAC förbättrar arbetsmiljön, minskar manuella moment och bidrar till lägre energiförbrukning och kostnader per transport.

Pågående arbete inom Trafikverket

Trafikverket är medlem i Europe's Rail Joint Undertaking och inom detta ramen involverat i programmets olika så kallade flaggskeppsprojekt som arbetar med införandet och integrationen av DAC i Europa. Kontaktpersonen är Jan Bergstrand (jan.bergstrand@trafikverket.se).

Om Swedtrain

Swedtrain är branschorganisationen för industrin och lärosätena som levererar moderna teknologier, innovationer och hållbara lösningar för framtidens järnvägssystem. Bland våra medlemmar finns leverantörer med spetskompetens inom järnvägsfordon, fordonskomponenter, spårteknik, underhåll, konsulttjänster och forskning.

Kontakt Swedtrain

Sverker Hoflin, styrelseledamot Swedtrain

Anne Geitmann, generalsekreterare

kansliet@swedtrain.org | 072 212 46 61 | www.swedtrain.org

² Presenterades på Nordic DAC-Forum 2025-09-19